

Prakkiseren en praktiseren

De vindingrijkheid van de imker

De zwermvang- en zeefkist is geen onzinnig hebbeding

Peter Elshout

De zwermvang- en zeefkist (ZZK) is in ons land een onbekend gebruiksvoorwerp. Vreemd genoeg is dit toestel ook in Duitsland relatief onbekend, hoewel het in de vakhandel wordt aangeboden. De eerste aanblik van deze wat mechanisch uitziende kist schrikt de imker mogelijk af. Waarom deze ZZK, als ik een zwerm ook met een zwermkieps kan scheppen?! Om alleen maar een zwerm te scheppen hoeft je dit toestel niet aan te schaffen of te maken! Wel als je snel en eenvoudig darren en mogelijk de moer van de bijen wilt scheiden.

Opbouw van de zwermvang- en zeefkist

De ZZK is qua grootte te vergelijken met een broedbak ($\pm 40 \times 40 \times 25$ cm). Aan de onderkant een deksel of schuifdeksel (5 mm WBP), aan de bovenkant een vlakke plaat (5 mm WBP) met twee diagonaal liggende ventilatiegaten ($\varnothing \pm 70$ mm). Voor de afdekking van deze ventilatiegaten wordt bijendicht gaas gebruikt dat binnenin bijna de hele oppervlakte van de bovenkant bedekt. De bijen hebben zo de mogelijkheid zich hieraan op te hangen. Op de bovenkant wordt in 't midden een blokje gelijmd (80x80x30 mm met gat van 28 mm), waardoorheen een ronde stok ($\varnothing 28$ mm) op en neer kan schuiven. Vlak onder de bovenkant bevindt zich aan één zijde een kleine afsluitbare vlieg-

opening (7x25 mm). In de ZZK bevindt zich een moer- draadrooster dat, met een minimum aan speling, even groot is als de inwendige maten van de ZZK. In het midden van dit moerrooster bevindt zich een blokje (130x80x30 mm) met middenin een gat van 28 mm doorsnee waar de stelstok in vast gelijmd wordt. Dit blokje zorgt er tevens voor dat er voldoende afstand over blijft tussen het moerrooster en bovenkant t.b.v. de vliedspleet. Met de stelstok kan het moerrooster verplaatst worden van de bodem tot vlak onder de vliedspleet. Deze ca 50 cm lange stelstok kan d.m.v. ingeboorde gaatjes ($\varnothing 5$ mm, h.o.h. 50 mm) en een borgpen op verschillende afstanden vast gezet worden. In het blokje van het moerrooster wordt aan beide zijde van de stelstok een schroef ingedraaid die ± 7 mm uitsteekt. Dit om te voorkomen dat er bijen tussen het klosje en de bovenkant geplet worden. Tot slot: zet dit toestel niet in de verf maar conserveer het door het bij warm weer in te wrijven met een vloeibare warme oplossing van terpentijn en bijenwas.

Alle maten zijn handelsmaten!

Primair gebruik: het scheppen van een zwerm

Wanneer een zwerm aan een tak in een boom hangt gaat men als volgt te werk.

De losse delen van de zwermvang- en zeefkist met schuifdeksel.

De stelstok wordt maximaal uit de ZZK getrokken en met de borgpen vast gezet. De ZZK wordt nu omgedraaid, waardoor de onderkant naar boven gericht wordt. De bodem wordt geopend, waarbij het deksel zonodig wordt verwijderd of in geval van een schuifdeksel, op een randje na in de ZZK blijft. Nadat de zwerm op de gebruikelijke manier wordt geschept, wordt de ZZK met het deksel gesloten, omgedraaid en indien nodig wordt de vliegpleet geopend. Is de zwerm volledig ingetrokken dan wordt de vliegpleet gesloten en kunnen indien gewenst, de koningin en mogelijke darren uitgezeefd worden.

Uitzeven of scheiden van werksters van darren en/of moer

Eén van de dingen die een dergelijke kist zo interessant maken, is het snel kunnen scheiden van werksters en darren. Stel we willen zo veel mogelijk jonge bijen hebben om daarmee bevruchtungskastjes te vullen.

We nemen de ZZK, trekken het moerrooster maximaal naar de bovenkant en borgen het met de borgpen. We draaien de ZZK nu om en plaatsen hem op twee lege broedbakken zodat hij stabiel staat. De deksel wordt verwijderd. Hierna nemen we van verschillende volken raten met bijen op open broed (wel graag zonder koningin). Deze bijen worden in een diepe emmer afgeveegd (niet afslaan om schade aan open broed te voorkomen). Door de 'bijenooft' enige tijd de kans te geven zich van de oudere vliegbijen te ontdoen, houden we hoofdzakelijk jonge bijen en darren in de emmer over. Gebruik bij dit oogsten geen waternevel want dit belet de vliegbijen weg te vliegen! De resterende bijen in de emmer worden nu in de ZZK gekiept, waarna de bodem wordt gesloten en de ZZK weer wordt omgedraaid. Instinctief zullen de bijen naar de boven gelegen ventilatieopeningen lopen en zich daar aan het gaas ophangen. Het moerrooster wordt gaatje voor gaatje met de stelstok en borgpen naar beneden verplaatst, om uiteindelijk op ca 7 mm na op de bodem te belanden. Nagenoeg alle bijen bevinden zich boven het rooster, maar de darren zitten noodgedwongen onder het rooster. Het scheiden van werksters en darren duurt hooguit een kwartiertje, véél sneller dan met de z.g. 'Marburger Feglingskasten'. We draaien de ZZK weer om en zetten hem met een schok neer op de lege broedbakken (zorg dat de borgpen geplaatst is!). We verwijderen vervolgens het deksel en nu kunnen de darren met een bijenveger van het rooster geveegd worden. Loop met de ZZK weg van de werkplek en plaats zonodig het deksel om het terugvliegen van de darren te voorkomen. De op deze snelle manier geogste jonge bijen worden vervolgens in de hoge emmer gekiept en met de bloemenspuit beneveld, waarna ze pollepel voor pollepel in de koninginbevruchtungskastjes worden overgeheveld. Gebruikt u de ZZK om de moer te vinden, dan is het raadzaam om tijdens het openen van het deksel, alle zich op 't rooster bevindende bijen met de plantenspuit met water te benevelen, om mogelijk wegvliegen van de moer te voorkomen. De zwermvang- en zeefkist is zeker voor imkers die aan koninginnettel doen geen overbodig hebbeding, maar een nuttig, effectief, tijd- en ergernisbesparend stuk gereedschap.

Wilt u meer informatie ontvangen dan kunt u mij mailen: e.peterlshout@orange.nl

Nieuwe opleiding voor leraren bijenteelt

Commissie Bijenteeltonderwijs

De commissie Bijenteeltonderwijs wil in november 2008 voor de derde keer met een opleiding voor Leraar Bijenteelt van start gaan. De opleiding bestaat uit een A- en een B-gedeelte. Voor elk deel wordt een cursusjaar gereserveerd. Zie voor toelatingseisen en meer bijzonderheden de aankondiging in het maandblad van april 2008.

Inhoud van de cursus

De A-cursus zal naar verwachting 60 lesuren bevatten. 36 uur theorie en 24 uur praktijk. Daarnaast moet gerekend worden op 20 à 25 uren zelfstudie. De modules van het A-gedeelte zijn: vakdidactiek, biologie van de honingbij, werken met bijen, bijengezondheidszorg, bijenproducten, bijen en milieu. Voor het A-gedeelte moet gerekend worden op een financiële bijdrage van circa € 380,- per cursist.

Aanmelding

Voor meer informatie over de inhoud van de cursus kan men tot 15 september bij de commissie Bijenteeltonderwijs een brochure aanvragen. Hier zijn ook de aanmeldingsformulieren te verkrijgen.

NBV, t.a.v. commissie Bijenteeltonderwijs,
Postbus 90, 6720 AB Bennekom,
t 0317-422 422, e onderwijs@bijenhouders.nl.

Studiedag voor honingkeurmeesters

Op zaterdag 27 september 2008 is er een studiedag voor keurmeesters bij imkerij 'De Werkbij', Noordelijke Meentsteeg 18, te Rhenen.

10.00 uur: Opening

Lezing 1 **Residuen in honing** door dhr. Wim Reijbroek. Hij werkt als analysator van honing bij het ILVO (Instituut voor Landbouw en Visserij Onderzoek) in België.

Lezing 2 **St.Jacobskruid** door dhr. Enne de Boer. Hij is werkzaam bij de Voedsel en Waren Autoriteit-Oost te Zutphen.

Lunchpauze. De lunch dient men zelf mee te nemen. Voor koffie en thee wordt gezorgd.

Lezing 3 Impresie van de **honingkeuring in Engeland** (National honeyshow), powerpointpresentatie door Pierre Sanders.

Daarna bespreking van het reglement en het nieuwe keuringsformulier van ruwe propolis.

Pauze en vervolg bespreking reglement.

Rondvraag.

Rond 16.00 u. afsluiting. Deze dag kost € 15,- per persoon.

U kunt zich tot 1 september aanmelden bij Joop Kamps,

De Kievit 8, 5864 BX te Meerlo, t 0478-69 26 70,

e jh-kamps@hetnet.nl. Het bedrag dient u van te voren over te maken op rekening 11.49.92.134

t.n.v. J.H. Kamps, o.v.v. studiedag 2008 'Com. Bijenproduct'.

Alle keurmeesters krijgen een persoonlijke uitnodiging. Mocht u na 1 juli nog geen uitnodiging hebben ontvangen, geef het dan door aan Joop Kamps. Vermeld daarbij uw naam, volledige adres, telefoonnummer en eventueel emailadres!